

OBSAH

Úvod	17
Interdisciplinární přístup k problematice umírání a smrti	19
Thanatologie	19
Thanatopsychologie	20
Thanatosociologie	22
Thanatohistorie	24
Současné postoje ke smrti	27
Terminologické vymezení základních pojmů	
– umírání, smrt, zármutek a truchlení	31
Umírání	31
Smrt	34
Smrt a reakce pozůstalých	36
Truchlení, zármutek a žal	40
Umírání a smrt z pohledu lékaře	45
Komunikace s umírajícím pacientem	45
Konstatování smrti a komunikace s pozůstalými	48
Umírání a smrt v nemocnici z pohledu sestry	51
Role sestry v procesu umírání pacienta	54
Saturace potřeb umírajících v procesu poskytování ošetrovatelské péče ...	56
Etika přístupu sestry k umírajícímu	61
Odosobněnost smrti v LDN	65
Vytěsnění a institucionalizace smrti	65
Následná lůžková péče	66
Paliativní péče	69

Animace instituce	71
Koncept bazální stimulace	73
Důstojné umírání očima seniorů	75
Senioři a smrt	75
Metodologie výzkumu	76
Teoretická východiska	76
Výzkumné výsledky	77
Závěr	80
Co potřebují umírající a doprovázející v 21. století.	81
Potřeby	82
Přání	87
Jak to vidí budoucí pracovníci v pomáhajících profesích	88
Čeho před smrtí nejvíce litujeme	90
Hodnocení potřeb pacientů v paliativní péči na onkologickém oddělení v souvislosti s kvalitou života: pilotní studie.	93
Cíl pilotní studie	95
Výzkumný soubor	95
Metodika	96
Výsledky a diskuse	96
Závěr	106
Infámie sebevrahů včera a dnes	109
Prolog	109
Odborný zájem o sebevraždu	110
Sebevražda ve statistice	110
Sebevražedné chování v několika číslech	111
Shrnutí svědectví čísel a dat. Lze usuzovat na příčiny sebevražedného jednání?	113
Infámie sebevrahů v současnosti	114
Infámie za/u hřbitovní zdi/zdi	115
Závěr: Hledání odpovědí	117
Pozůstalí po sebevrazích	119
Reflexe tématu v literatuře	119
Hněv pozůstalých	120
Pocity viny	121
Sebevražedné sklony	121
Hledání pochopení	122
Nedokončené záležitosti	123
Rodinné a sociální reakce	123

Pozůstalí po obětech trestných činů a činnost BKB	125
Vražda	125
Sociální význam a interpretace vraždy	126
Truchlení u pozůstalých po obětech vraždy	127
Oběti a pachatelé vraždy	128
Práva pozůstalých v trestním řízení	128
Bílý kruh bezpečí	128
Pomoc pozůstalým	131
Truchlení jako životní krize	131
Průběh procesu truchlení jako krizové situace	132
Neformální pomoc pozůstalým	133
Rodina jako zdroj pomoci pozůstalým	135
Komunita jako zdroj pomoci pozůstalým	136
Formalizovaná pomoc pozůstalým	136
Profesionalizace poradenství pro pozůstalé	139
Trend profesionalizace	139
Poradce pro pozůstalé jako povolání	140
Profesionalita a profesionalizace	141
Altruistická profesionalizace	142
Poradce pro pozůstalé jako sekularizovaný duchovní	143
Péče o pozůstalé v Německu – inspirace ze zahraničí	145
Inspirace ze zahraničí	145
Péče o pozůstalé v Německu	145
Péče o pozůstalé v České republice	148
Význam a smysl psychologické péče při ovdovění	151
Smrt partnera jako náročná životní situace	151
Individualita v prožívání smrti partnera	151
Zdravotní důsledky a vyhledání lékařské pomoci	153
Podoby odborné péče o pozůstalé	154
Zásady psychologického přístupu k pozůstalým	155
Role psychologa	156
Význam psychologické péče	157
Životní situace pozůstalých rodičů po perinatální ztrátě dítěte	159
Úvod	159
Intervence do životní situace pozůstalých rodičů	160
Rituál pohřbu	162
Závěrečná reflexe	163
Význam a funkce pohřebního rituálu	165
Pohřební rituál	165

Příprava a průběh pohřebního obřadu	167
Po pohřbu a bez pohřbu	168
Pohřeb žehem	171
Žeh	171
Krematoria jako symbol proticírkevního hnutí	172
Idea žehu v českých zemích	173
Stavba krematorií	175
Závěr	175
Pohled do vývoje křesťanského pohřbívání	177
Nejstarší období	177
Židovská pohřební praxe	179
Pohřbívání v křesťanském starověku	180
Pohřbívání v době christianizace západních Slovanů	183
Pohřbívání v přemyslovském období	186
Vývoj od vrcholného středověku do současnosti	189
Pohřební místa	191
Změny poloh náhrobníků	194
Církevní pohřeb	197
Úvod	197
Sociokulturně antropologická východiska	198
Historická východiska	200
Hmotná východiska	200
Křesťanská pohřební liturgie	201
Frekvence církevních pohřbů	205
Odmítnutí církevního pohřbu	206
Shrnutí	207
Svědectví farářky – Evangelické pohřby na Vysočině a ve středních Čechách	209
Svědectví pamětníka – Katolické pohřby na Valašsku (ve Štítné nad Vláří)	213
Smrt a pohřební rituály v hinduismu	215
Hinduismus	215
Pojetí života a smrti v hinduismu	215
Pohřební rituál	216
Truchlení	218
Význam pohřebních rituálů v hinduismu	218
Pohřbívání bez obřadu z perspektivy sociologie	219
Smrt jako téma sociologie	219

Vymezení pojmů	220
Frekvence pohřbívání bez obřadu či s obřadem	221
Faktory působící ve prospěch pohřbívání bez obřadu	224
Závěr	230
Thanatopraxe	233
Historický exkurz	233
Legislativní zakotvení	234
Význam zaopatření a balzamování	234
Thanatopraxe v České republice	235
Balzamace	238
Závěr	239
Projevy magie a víry v pověry ve vztahu k smrti a pohřbívání	
na konci 19. století	241
Metodologie	241
Narození	242
Smrt	244
Pohřební hostina: její funkce a význam	249
»Utěšovací« a pohřební hostina	249
Funkce pohřební hostiny	251
Dědictví podle nového občanského zákoníku	257
Nový občanský zákoník (NOZ)	257
Zásady dědického práva a jejich uplatnění v NOZ	257
Výběr nejdůležitějších institutů v dědickém právu nových nebo nově upravených	262
Tvorba hřbitovů a smuteční obřadní síně očima architekta	271
Společensko-historický exkurz	271
Projektování hřbitovů a smutečních síní	272
Vnitřní prostor smuteční obřadní síně	273
Projekt obřadní síně v Bruntále	274
Přírodní pohřebnictví	277
Představení přírodního pohřebnictví	277
Společenské přínosy zeleného pohřebnictví	279
Přírodní pohřebnictví u nás	281
Místo závěru	283
Literatura	285
Ostatní zdroje	305
Summary – of the last things	309
Věcný rejstřík	311
Jmenný rejstřík	313